№ 234 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblatt

לאדזער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47. | מאנטאג, ג׳ תשרי תר״צ. | 7 października 1929 r. | 22-טער יאהרגאנג.

די יודישע ארבייט האט געשטארקט ארץ-ישראל מאטעריעל און גייסטיג, זאגט פרעמיער מאקדאנאלד

און אז זיין רעגירונג וועט נישט אפווייכען פון דער באלפור-דעקלאראציע

נ י ו - י א ר ק, 6 (יט״א) דער פערטרעטער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור האט זיך געווענדעט צו פרעמיער מאקדאנאלד, וואס ווייללט איצט אין אמעריקא, ער זאל ארויסזאגען זיין אנשויאונג וועגען דער לאגע איז ארץ-ישראל.

פרעמיער מאקדאנאלד האט געענטפערט, אז אין פרטים חיל ער זיך איצט נישט אריינלאזען, ער קען אבער זאגען איינס, אז זיין רעגירונג וועט נישט אפווייכען פון דער באלפור-דעקלאראציע. איבריגענס, האט מאקדאנאלד צוגעגעבען, וועט ער נאך האבען א געלעגענהייט די פראגע צו בעריהרען דעם 11 אקטאבער פאר די פארשטעהער פון דער יודישער אגענק.

דער קארעספאנדענט פון יט״א האט דאן דערמאנט מאקדאנאלד׳ן אין זיין ארטיקעל וואס דער ענגלישער פרעמיער האט געשריבען אין 1924, אין וועלכען ער זאגט, אז נישט די אראבישע פויערים נאר די עפענדים זענען געגען דער יודישער קאלאניזאציע און אז די יודישע ארבייט האט פיל מיטגעהאלפען צו הויבען דעם מעטעריעלען און גייסטיגען מצב פון ארץ-ישראל.

פרעמיער מאקדאנאלד האט דערויף געענטפערט, אז אויך איצט האלט ער ויך ביי די דאזיגע מיינונג.

3 מיליארד זלאטעס בעטרעפט דער נייער מלוכה-בודזשעט

וו א ר ש א (טעלעפאניש) אויף דער שבת׳דיגער זיצונג פון מיניסטאריען-ראט איז בעטראכט געווארען דער פרעלימינאר-בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1930-31. די הכנסות בעטרעפען 2.943.011.000 זל. און די הוצאות—2.934.661.000 זל. אין בודזשעט זעהט אזוי ארום פארגעזעהן אנ׳עודף פון 8.350.000 זל.

דער הויפט-מופטי פאהרט קיין מצרים

י ר ו ש ל י ם, 6 (יט״א) דער ירושלים׳ער הויפט-מופטי איז אין פאליטישע ענינים ארויסגעפאהרען קיין עגיפטען און איראק.

פראצעס פון יודישע אינזשיניער ווערט בעשולדיגט איז ערמארדען אראבער

ח י פ ה, 6 (יט״א) דא האט זיך אנגעהויבען דער פראצעס געגען אינזשיניער נחום מילער. ער ווערט בעשולדיגט מיט נאך דריי פערזאן אין הרג׳ענען אראבער.

יעדע מיטוואך אנ׳אר אפישער גענעראל-שטרייק...

י ר ו ש ל י ם, 6 (יט״א) די אראבישע עקזעקוטיווע האט בעשלאסען ענערגיש צו פאדערן די דעמיסיע פון פראקוראר בענטוויטש. אויב מ׳וועט די פאדערונג נישט נאכגעבען האט זי בעשלאסען צו דראהען יעדען מיטוואך מיט א גענעראל-שטרייק

א פירטעל מיליאן נייע מיטגלידער ווערבירען די אמעריקאנער ציוניסטען

נ י ו - י א ר ק, 6 (יט״א) די ציוניסטישע פעדעראציע האט בעשלאסען צו ווערבירען ביז׳ן ערשטען יאנואר פון נייעם יאהר 250 טויזענד נייע מיטגלידער אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

ארימער פאראבעק בעקומען ירושה 4 מיליאן זל.

ב י ד ג א ש ט ש (טעלעפאניש) אין פאוויאט שמיגעלסק איז געשטארבען דער רייכער לאנד-בעזיצער פערסטער, וועלכער האט זיין גאנץ פערמעגען, וואס בעשטעהט פון 6000 מארגעס לאנד, א פאלאץ, א ברוי-הויז און א גרויסען לעבעדיגען און טויטען אינווענטאר אין דער ווערט פון 4 מיליאן זל. פערשריבען אויפ׳ן נאמען פון זיין 18-יעהריגען היימלאזען פאראבעק פאוועל שעכט.

דער גליקליכער יורש איז אנ׳אלפאבעט און קלערט, וואס ער זאל טון מיט זיין גרויסען מאיאנטעק.

וולאדימיר זשאבאטינסקי קומט קיין טשעכאסלאוואקיי.

פ ר א ג, (יט״א) אין משך פון חודש אקטאבער ווערט ערווארט אין טשעכאסלאוואקיען דער פיהרער פון די רעוויזיאניסטען וולאדימיר זשאבאטינסקי. זשאבאטינסקי וועט ארויסטרעטען מיט רעפעראטען וועגען דער לאגע אין א״י און דער ציוניסטישער בעוועגונג אין פראג און א רייה אנדערע שטעט.

„דבר" האט איינגעפיהרט א טעגליכע ענגלישע בייל אגע.

י ר ו ש ל י ם, (יט״א) דער „דבר" האט אנגעהויבען ארויסצוגעבען א טעגליכע ביילאגע אין ענגליש, וואס ענטהאלט די וויכטיגסטע ארטיקלען און אויסצוגען פון העברעאישען טעקסט. צוזאמענגעשטעלט צו דער נייער אויסגאבע, שרייבט עדר „דבר", אז זי איז בשטימט אויף אינפארמירען די ענגלישע און אראבישע מיינונג וועגען די ענינים פון יודישען ישוב.

א גמר חתימה טובה און א גוט יאהר

ווינשען מיר אונזערע עלטערן, קרובים, פריינד און בעקאנטע

י. ל. בארקאווסקי און פרוי.

ק ר י נ י צ י.

אתרוגים מובחרים לולבים והדסים

במקח השוה על הורט וענצעל

פל. וואלנאשטשי 10 (נייער מארק)

ביי עמנואל קאפעלוש

אתרוגים מובחרים לולבים והדסים

שוין ויף לאגער

ה. ארפינגער, פולנאצנא 10 טעל. 25-47

היינט האט איהר די געלעגענהייט !!!

פערגעסט נישט, אז אין היינטיגען נומער איז געדרוקט דער קופאן אויף צו בעקומען

די יודישע געשיכטע פון פראפ. גרעץ

קופאן זעה זייט 5 | פאר נאר 14 זלאטיס. | קופאן זעה זייט 5

א גמר חתימה טובה

און א גליקליך יאהר

ווינשען מיר אונזער געשעפטס-פריינד

אינהאבער פון די פירמע: „ארקאדיא"

ה׳ פ. ראזענשטיין מיט זיין פאמיליע

מלך פעלד און פרוי

פילע-האנד-ארבייט

פון גארדינען, קאפען, דעקען א. ז. וו.

M. EINHORN

לאדז, קילינסקיעגא 49 קווער-אפיציגע 1 שטאק

א גרויסער לאגער

מיט 2 גרויסע שוי-פענסטער צוזאמען מיט 8 שטובען און א קוך אין דער בעסטער געגענד פון זאפארט צו פערמיטען דירעקט פון ווירט אהן אפטרעט-געלד.

צו מעלדען זיך אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט"

Dr. Niewiażski

האט זיך איבערגעצויגען

אויף אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אווענד.

ספעציאל-ארצט פאר סיפיליס, טריפער און מענער-שוועכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr. med. Adam Bender

האט זיך איבערגעצויגען אויף

נארוטאוויטשא 30 טעל. 14-75

ספעצ. פאר אינערליכע און הארץ-קראנקהייטען

נעמט אן פון 5—7 נאכמיטאג. 3800

Dr. med.

R. Stupel

צוריקגעקעהרט

צאהן-ארצט

Jakób Karmazyn

2 פאלודניאווא 2

צוריקגעקעהרט

בעי בעשטעלונג קינסטליכע ציין, ווערט דאס צאהן-ציהען שמערצלאז און גראטיס בעהאנדעלט. 4303

Dr. med. H. Gutsztadt

אקושער-גינעקאלאג

צוריקגעקעהרט

Zachodnia 62 (Cegieln. 23) telef. 29-52

נעמט אן פון 9 ביז 10 און פון 5 ביז 7 אווענד.

ELEKTROWNIA ŁÓDZKA

podaje do wiadomości Pp. Odbiorców energji elektrycznej na **ograniczniki,** iż ostateczny termin uregulowania należności za **rachunki IV-go kwartału (białe),** to jest za czas od 1 października 1929 r. do 1 stycznia 1930 r. **upływa dnia 10 października 1929 r.**

Niewpłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy zawartej na dostawę energji elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu bez uprzedniego o tem zawiadomienia.

W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie, uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.

Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić zapłacony rachunek biały za III kwartał 1929 roku.

DYREKCJA

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.

Zarząd Telefonów Łódzkich

prosi pp. Abonentów, żeby przed uruchomieniem telefonów automatycznych nauczyli się właściwie nadawać numery i prawidłowo obchodzić się z aparatami automatycznemi, aby uniknąć późniejszych nieporozumień.

W tym celu uprasza się pp. Abonentów, żeby łaskawie zechcieli:

1-o **przestudjować dokładnie przepisy** umleszczone na str. VII Spisu Abonentów

2-o **wprawić się w nadawaniu numerów,** co można wykonać już obecnie przez odpowiednie nakręcanie krążka numerowego na czynnych teraz aparatach. **Przy tych próbach nie należy jednak zdejmować mikrotelefonu z widełek,** aby nie wprowadzać zamieszania na teraźniejszej centrali ręcznej,

3-o w razie jakichkolwiek trudności lub wątpliwości **odwiedzić pokazy** łelefonowania urządzane w gmachu telafonów przy al. Kościuszki № 12 i czynne w dni powszednie od godz. 9 do 21.

Informacyj dotyczących użycia telefonów automatycznych udziela się również telefonicznie (№№ 80-05 i 80-06).

וויכטיג פאר הויז-בעזיצער!

דאס בעוואוסטע לאנגיעהרינע קאנצעסיאנירטעס טעכנישעס ביורא

B-cia D. i I. Działowscy

Łódź, Pomorska 53, Biuro Pomorska 41a

פיהרט אויס אינסטאלאציעס פון קאנאליזאציע און וואסער-לייטונג, ספעציאליטעט **אנשלוס צום שטאטישען קאנאל**

פלענער, קאסטען-אנשלעגע, פראיעקטען שנעלע אויספיהרונג און גינסטיגע בעדינגונגען.

סטארשי פעלדשער

T. OKNO

איז צוריקגעקעהרט

זאוואדזקא 24, טעל. 37-03

Lekarz-Dentysta—צאהן-ארצט

St. Gelberg

האט זיך געצויגן אויף זאוואדזקא 14

נעמט אן פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 7.

Dr. med. **A. Mazur**

ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז און אויערען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ווסכאדניא 65, — טעל. 66-01

נעהמט אן פון 12.30—1.30 און 4—6 אווענד:

Dr. med.

P. Markowiczowa

ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען

Aleja 1.go maja 37, tel. 66-35

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 3 ביז 9 אווענד.

ספעציעלער הויל-קאסמעטישער קאבינעט.

פאר דער בעפעסטיגונג פון וועלט-שלום

די ריזיגע לויה פון פערשטארבענעם מיניסטער שטרעזעמאן אין בערלין

ראש-השנה אין ירושלים איז א דורך פולשטענדיג רוהיג

ראש השנה אין ירושלים

דורך פולשטענדיג רוהיג

ירושלים 6 (יטא) די ערשטע נאכט און דער ערשטער טאג ראש-השנה איז אין ירושלים אדורך פולשטענדיג רוהיג. די יודישע קווארטאלען, די אלט-שטאט און אנדערע גאסען האבען געהאט א פייערליכען אויסזעהן. ביים כותל מערבי זענען געווען פערזאמעלט צו די תפלות פול טויזענדער יודען פון ירושלים און אומגעגענד, די תפלות זענען נישט געשטערט געווארען ביים כותל האט זיך אויך געפונען דער דיסטריקט-קאמיסאר. אלע דורכגאנגען נעבען כותל זענען געווען בעזעצט מיט פאליציי.

פאר פיל זקנים איז דאס דאווענען ביים כותל געווען בעשווערט, ווייל די נאכט האט נישט ערלויבט אוועקצושטעלען קיין בענקלעך און שטוהלען.

ביים, כותל האט זיך בלויז געפונען א קליין ארון קודש'ל און א שולחן קריאת-התורה. אלע דורכגענג צום כותל זענען געווען פערשטעלט, דער דורכגאנג פון כותל צום אמאר-מעטשעט איז געווען אפגעשלאסען. דער האנדעל אין שטאט איז געווען אפגעשטעלט. א גרופע אראבער וואס האט געוואלט דורכגעהן צום כותל האט די פאליציי נישט דורכגעלאזען.

קיין מחיצה ביים כותל איז היי יאהר נישט געווען. אלע בתי תפלות אין ירושלים זענען געווען געפראפט. די פליטים פון צפת און חברון האבען געדאווענט אין בעזונדערע מנינים.

פראצעסען געגען אראבער

ירושלים, (יט"א) דאס געריכט האט פער'משפט צו שטראפען פון 6 שמיץ ביז 1 חודש תפיסה עטליכע יונגעדליכע אראבער, ביי וועלכע מען האט געפונען פערשידענע גערויבטע חפצים, וואס שטאמען פון באר טוביה און הולדא. דער געריכט-פראצעס פון 15 אראבער, וואס זענען צוזאמען מיט די פער'משפט'ע געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק, אונטער שווערע אנקלאגען, איז איבערגעשיקט געווארען דעם קריגז-געריכט.

הובער און מאקדאנאלד בעראטען זיך

וועגען די פראבלעמען צו זיכערן דעם וועלט-שלום

וואשינגטאן (ספעציעל) דער נעכטיגער נאכמיטאג-וויזיט פון מאקדאנאלד'ען אין ווייסען הויז האט סך-הכל געדויערט 12 מינוט.

פרעזידענט הובער'ס אדיוטאנט האט אריינגעפיהרט מאקדאנאלד'ן אין גרינעם קאבינעט אריין, וואו עס איז פארגעקומען די בעגריסונג מיט'ן פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען. דעם פרעזידענטס פרוי האט בעגריסט מאקדאנאלד'ס טאכטער איג'ם רויטען זאל.

ביידע מלוכה-מענער זענען נאכדעם אוועקגעפאהרען אין פרעזידענט הובער'ס זומער-רעזידענץ, וואס איז בעקאנט אלס דאס בעליבסטע ארט פאר פיש-פאנג. אין דער דארפישער שטילקייט האבען ביידע מלוכה-מענער ארומגערעדט די פראגען און פראבלעמען, וועלכע האבען נעבראכט דעם ענגלישען פרימיער קיין אמעריקא.

מיט ביידע מלוכה-מענער איז אין הובער'ס זומער-רעזידענץ נישט מיטגעפאהרען, אפילו נישט דער שטאטס-סעקרעטאר סטימסאן.

ביידע צדדים זענען זעהר צוריקגעהאלטען ביים ארויסזאגען זייערע בעהויפטונגען וועגען דעם פערלויף פון די געשפרעכען.

מאקדאנאלד האט ערקלערט אמעריקאנישע זשורנאליסטען, אז ער וועט נישט פערנאכלעסיגען גארנישט, וואס קאן דערפיהרען צום שלום פון דער וועלט. דער אמעריקאנישער צד בעהויפטעט, אז די געשפרעכען צווישען מאקדאנאלד'ן און הובער'ן קענען זיין געווידמעט נאר אלגעמיינע ענינים, וואס האבען א שייכות צו דער פערפעסטיגונג פון פרידען.

מאקדאנאלד ווי הובער ערקלערן קאטעגאריש, אז זייערע געשפרעכען האבען נישט דעם צוועק צו שליסען וועלכען עס איז אפמאך צווישען אמעריקא און גרויס-בריטאניען.

וואשינגטאן (ספ.) דער שטאטס-סעקרעטאר סטימסאן האט אין א פרעסע-אינטערוויו ארומגערעדט דעם כאראקטער און די בעדייטונגען פון מאקדאנאלד'ס קומען קיין אמעריקא.

„מאקדאנאלד'ס מיסיע — האט ערקלערט סטימסאן — שאפט זעהר גינסטיגע אויסזיכטען פאר דער צוקונפט. מיר האבען איצט די געלעגענהייט און א מעגליכקייט צו פיהרען אפענע פריינדשאפטליכע געשפרעכען וועגען דעם ענטוואפנונגס-פראבלעם און וועגען זיכערן דעם וועלט-שלום".

שטרעזעמאנ'ס לויה

בערלין 6 (א. ו.) היינט איז פארגעקומען שטרעזעמאנס לויה. פון 9 פריה אן האבען גרויסע מענשען-מאסען געשטראמט צום בנין פון רייכסטאג. די הייזער פון בערלין זענען געווען בעציהרט אין גריגס און קרעפע.

צו דער לויה איז געקומען פרעזידענט הינדענבורג, די רעגירונג אין קאמפלעט און דער דיפלאמאטישער קארפוס.

דער ריזיגער לויה-צוג איז אונטער די קלאנגען פון ארקעסטער 2 א זייגער אנגעקומען אויפ'ן בית-עלמין.

מארשאל פילסודסקי פאהרט קיין איטאליע

ווארשא, (טעלעפאניש) צוליב דעם, וואס דער מארשאל פילסודסקי פיהלט זיך נישט געזונד האט ער בעשלאסען אויף א קורצער צייט ארויסצופאהרען קיין איטאליען. אין דער ווען דער מארשאל וועט נישט זיין אנוועזענד אין פוילען וועט איהם אין קריגס-מיניסטעריום פערטרעטען דער וויצע-מיניסטער גען. קאנאזשעווסקי און אין דער גענעראל אינספעקציע וועט איהם פערטרעטען גענעראל רידז-שמיגלי. מען רעכענט, אז דער מארשאל פילסודסקי וועט פערברענגען אין איטאליען 2 וואכען. ווארשיינליך וועט דער מארשאל צוריקקומען קיין פוילען פאר'ן עפענען די סיים-סעסיע.

צעשניטען געווארען אונטער די רעדער פון טראמוויי

שרעקליכער פאל הינטער קאנסטאנטין

(§) אויפ'ן וועג פון קאנסטאנטין קיין לאדז האט געכטען פאסירט א שוידערליכער פאל. א שיכור וואס איז געגאנגען קיין קאנסטאנטין האט געוואלט ארויפגעהן איבער דער טראמוואי-ליניע. פלוצלונג איז מיט האסט אנגעפאהרען דער קאנסטאנטינער טראמוואי און איידער דער קאנדוקטאר האט בעוויזען דעם טראמוואי אפצושטעלען האט זיך דער הערט א פערצווייפעלטער געשריי און אומגליקליכער איז צורוסען געווארען פון די רעדער.

פון אפגעשטעלטען טראמוואי האט מען אפויסגענומען א צושניטענעם מענש מיט שוואכע סמנים פון לעבען. פאגאטאוויע האט איהם און א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. ווי עס האט זיך ארויסגעשטעלט האט דער אומגעקומענער סטאניסלאוו קאפושטשינסקי 25 יאהר אלט פון קאנסטאנטינער שאסע 9.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט".

וויכטיג פיר
איזען און עמאליע-געשיר סוחרים

פאטעלניעס שטאהלענע געשליפענע מיט אייזען אין עמאלירטע הענדלעך
לאפאטקעס צו קוילען שווארץ לאקירט
ליפערן מיר צו מעסיגע פרייזען דירעקט פון דער „HUTA-SILESIA"
מיט בעשטעלונגען זיך ווענדען צו
Przedstaw,: „KAPROL-EMAL" Sp. z. o. o.
Warszawa, Żel. Brama 6, tel. 37-45
אויפ'ן פערלאנג שיקען מיר פראספעקטען

דרוקזאכען
אלערליי
ווערען שנעל, און פראמפט אין דער פיינסטער אויספיהרונג און מאדערנסטער שריפט אויסגעפערטיגט. –
קלעפסידרעס
ווערען אין פערלויף פון 1—2 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפט אין דער גאנצער שטאט.
בוכדרוקעריי
ע. און מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 16, טעלעפאן 47

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

ווינער ארטאפעדישע פראצאווניע
אונטער אויפזיכט פון א דאקטאר ספעציאליסט — מאכט לויט ניפס-מאסן פלאטפוס-קינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסעטן און באנדאזשן
נארוטאוויטשא 28 פון 8 ביז 5—7 אוונט

BANK SPÓŁDZIELCZY
Kupców i Przemysłowców w Łodzi
Spółdz. z ogr. odpow. Tel. 36-46
איז אריבערגעצויגען געווארן פון פעטריקאווער 41 צו צעגעלניאנא 39 פראנט 1-טער שטאק
נעמט אן וועקסלען, פראכטען און פערשידענע דאקומענטען אויף אינקסא אויף אלע פלעצער אין גאנץ פוילען ביי א מינימאלער פראוויזיע און צאהלט אוים דעם זעלבען טאג, וויזט איבער געלד אויף גאנץ פוילען, נעמט אן וקלאדען, איינלאגען, נדן-געלדער און קלענערע אפשפארונגען אויף די בעסטע בעדינגונגען, מאכט דיסקאנטא און גיט ארויס אוואנסען אויף אינקאסא
ערלעדיגט אלס פינקטליך און רעעל! (די באנק איז אפען פון 9 ביז 2 מיטאג.)

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייט
קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 27-81
צוריקגעקעהרט
שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאכמ.

Dr. med. M. Heller
ספעציאליסט פאר הויט- און וועגערישע קראנקע און מענער-שוועכע
נאווראט 2, טעל. 79-89
נעמט אן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אוונט
פאר פרויען פון 4—5 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki
Traugutta 5 (Krótka) m. 10, tel. 70-37
נעמט אן פון 11—2 און פון 4—7 אוו. געוועזענער סיסטענט ביי מיסטער עלעמאן (הינעד-אויגען-אנשטאלט אין לאנדאן). ספעציאליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען אין הארנהויט ווי אריינגעוואקסענע נעגעל אהנע שמערצ

Pedagog
przebywał wiele lat w Anglji i w Niemczech udziela lekcji angielskiego i niemieckiego jak również konwersacji oraz początki francusk. Oferty pod „Sz" do Admin.

Dr. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
צעגיעלניאנא 25
טעלעפאן 26-87
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזען בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2, און פון 6—9 אוועגד.
בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. H. Różaner
ספעציאליסט פון הויט- און וועגערישע קראנקהייטען און קינדערלאזיגקייט
נארוטאוויטשא 9, טעל. 28-98
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 8 ביז 10 פריה און פון 5 ביז 8 אוו.
פאר פרויען ספעציעלער ווארטע-צימער.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

היינט און טעגליך!!!
פאר דיר געליבטע
(דער טענצער פון דאנסינג) הויפט-ראל: ווילי פריטש און סוזי ווערמאן
נאכסטער פראגראם: דער דערנער וועג פון א פרוי
אין דער הויפט-ראל: הארי לידמע, קאנראד וויידט, ווערנער קרויס און אנדערע

KINO SPÓŁDZIELNI
אנהויב אין גאנצן, טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יו"ט 2 נאכמ., לעצטער סעאנס 10 אוו.
אויפ'ן 1. סעאנס—פרייזען פערקלענערט.

פאלש געשוואוירען ערב ראש-השנה און צומאַרגענס נאָך שופר-בלאָזן זיך דאָס לעבען גענומען

אַ אויסטערלישע געשיכטע, וואָס האָט זיך פּאַסירט מיט אַ יוד. יונגערמאַן אויף ג׳יער׳ס ראַיאָן

(וו) אויף נ׳ נאַרשעוועסקא 24 האָט זיך נעלטען פֿער׳סמ׳ט מיט יאַרזנע דער 19 יעהריגער ירחמיאל גאָלדמאַן. די ערשטע הילף האָט איהם ערטײלט דער פּאָגאָטאָוויע-דאָקטאָר, וואָס האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז עס איז פֿערהאַן אַ שוואַכע האָפֿנונג דעם זעלבסטמערדער אָפּצוראַטעווען.

עס איז דורכגעפֿיהרט געוואָרען אַן אויספֿאָרשונג וועגען דער סבה פֿון זעלבסטמאָרד, וואָס האָט געבראַכט צו אומבערעשענדע רעזולטאַטען.

עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער זעלבסטמערדער איז נעלטען געשטאַנען אין גערוכט אַלס עדות און אַ גע-הויסען פּראָצעס, אָנגעקערט צוליב׳ן צד פֿאַר וועלכען ער האָט עדות געזאָגט, האָט גאָלדמאַן אין גערוכט אָפּגעגעבען פֿאַלשע ערקלערונגען אויף וואָס ער האָט אויך פֿאַלש געשוואוירען.

אַ הנמקומענדיג פֿון גערוכט האָט זיך גאָלדמאַן אָבער שטאַרק צום האַרץ גענומען דאָס וואָס ער האָט פֿאַלש עדות געזאָגט אין ערב ראש השנה און האָט פֿון געוויסענס-ביסע און חרטה בעקומען אַ נערווען-אַנפֿאַל. אָט אין דעם מאָמענט פֿון זעעלישער אויפֿטרעגונג איז ער בעגאַנגען דעם שרעקליכען שריט און האָט זיך פֿער׳סמ׳ט מיט אַ גרויסע דאָזע יאַרזנע.

די פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַ אויספֿאָרשונג מיט׳ן צוועק צו בעשטראָפֿען די שולדיגע, וואָס האָבען דעם יונגען בחור אָנגערעדט פֿאַלש צו שווערען.

קאָנגרעס פֿון דער דײַטשער אַרבײַטס פּאַרטײַ

ניעדזשאַלקאָווסקי׳ס בעגריסונג איז זײַן רעדע וועגען דער פּאָליטישער לאַגע אין לאַנד

(:) שבת איז אין אונזער שטאָט פֿאַרגעקומען אַ קאָנגרעס פֿון דער דײַטשישער אַרבײַטס-פּאַרטײַ. צווישען אַנדערע זענען ספּעציעל געקומען צום קאָנגרעס דער פֿאָרשטעהער פֿון כאָזשאַ-ליסטישען אינטערנאַציאָנאַל, דעפּ. פֿון רײַכסראַט סטעללינג און די פּ. פּ. ס׳-ישע דעפּוטאַטען דזימאַנט און ניעדזשאַלקאָווסקי. אין זײַן רעדע האָט דער פֿיהרער פֿון די פּ. פּ. ס., דעפּ. ניעדזשאַלקאָווסקי ערקלערט, אַז נאָר אונזערע[illegible] וועט אין פּוילישען פּאַרלאַמענט אויסברעכען אַ פֿערביטערטער קאַמפּף, וואָס וועט דעצידירען וועגען גורל פֿון דער פּוילישער [illegible]. ס׳איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז דער קאַמפּף וועט זיך אַרויסטראָגען אויך אויסער די גרענעצען פֿון סײַם. די אַרבײַטער וועלען מוזען אונטערהאַלטען דעם קאַמפּף פֿאַר יעדען פּרײַז.

אין אָוועגד פּעת דער אַקאַדעמיע אין „פֿילהאַרמאָניע" האָט אויך גערעדט דעפּ. דיאַמאַנד.

FARBUJCIE OBUWIE
i INNE WYROBY SKÓRZANE
NAJLEPSZEMI KRAJOWEMI FARBAMI
KOLORYT

ראש-השנה אין לאָדז

די שוהלען און שטיבלעך איבערפֿילט.—גרויסע נדרים פֿאַר ארץ-ישראל

דער הײַ-יעהריגער ראש-השנה איז אויסגעפֿאַלען אמת׳דיג יום-טוב׳דיג און לײַבט צוליב צוויי טעמים: ראשית, וואָס מיט די צוויי טעג ראש-השנה האָט זיך מיטגעכאַפּט און אײַנגעוועבט דער שבת, והשנית — וואָס דאָס וועטער איז געווען זעהר שעהן און וואַרים. בפרט האָט גוישקשה׳דיג גוט צוגעשפּילט צו דעם יום-טוב דער פֿאַקט, וואָס פֿרײַטאָג, ערב ראש-השנה, איז פֿיש און פֿלײש, בעיקר עופֿות פֿון פֿרעמדער אין לאָדזער שחיטה געווען נישט זעהר טײַער אַזוי, אַז דער ברײטער עולם, און אַפֿילו אָרימעלײַט האָבען גע קענט מאַכען ווי-נישט-איז גרעסערע אײַנקויפֿונגען.

און ערשטען טאָג ראש-השנה האָט זיך אָנגעזעהן דאָס אָהן עין-הרע, גרויסע יודישע לאָדז, וואָס האָט איבער-פֿולט ביז איבער די ברעגעס אַלע שוהלען און חברות, אַז הונדערטער יודען האָבען געמוזט שטעהן אײַנגעוויקעלט אין די טלתים אויף דער גאַס און אויסזאָגען די גרויסע שמונה-עשרה׳ס.

ספּעציעל האָט זיך געוואָרפֿען דאָס ראַזיגע בילד און וואָלבאָרסקא גאַס, פֿאַר דער אַלט-שטעטישער שוהל, וואו עולם האָט זיך ענג צוגיפֿגעדרענגט, כדי צו שלינגען די פֿײַן אויסגעצויקעלטע תפֿילות פֿון נײַעם שטאָט-חזן, ה׳ וונגאַראַד.

גאַר גרויס ערפֿאָלג בײַם ריזיגען עולם אין „פֿילהאַרמאָניע" האָט געהאַט דער ביאַליסטאָקער אָבער-קאַנטאָר, ה׳ מאיר פּאַדראַבינעק, ווערענגם יעדע תפֿילה עס איז געווען פֿאַר׳ן עולם מבינים אויף סינאַגאָגאַלער מוזיק אַן אמת׳ער תענוג.

אויך אין דער סינאַגאָגע אויף אַלעקסאַנדער-קאָשטשושקי האָבען די מתפללים הײַ-יעהריגען ראש-השנה געהאַט נחת - רוח פֿון דעם בע׳טעמ׳טען דאַוונען פֿון די קאַנטאָרען אַלטערמאַן און באַי. וועלכע האָבען אַרײַנגעפֿיהרט אין די תפֿילות נײַע ניגונים. וואָס זענען ממש צוגאַנגען אין אַלע אברים. אויך אין „ווײַסען זאַל" (זאַכאָדניאַ 43) האָט דער חזן אברהמ׳ל טאַרנאָווער שעהן געדאַוונט.

נישט ווענינגער עונג יום טוב האָט פֿערשאַפֿט די מתפללים פֿון „אוהל יעקב", פֿון דער ווילקער שוהל און פֿון דער וואָהלינער שוהל דאָס דאַוונען פֿון זײַערע חזנים.

בכלל איז הײַ-יאַהריגען ראש-השנה אין לאָדז געווען אַ געוויס געשעהעניש דאָס מען געשמאַקע דאַוונען פֿון די חזנים אין די לאָדזשער בתי-תפֿילה. אַ סך האָבען, פֿערשטעהט זיך, צוגעטראָגען צו דעם ערפֿאָלג פֿון די חזנים די שעהן-קאָמפּלעטירטע כאָרען.

און נאָך עפּעס: הײַ-יעהריגען ראש-השנה האָט מען בײַ קריאת-התורה פֿיל מנדר געווען פֿאַר א"י און די דאָרטיגע געלימענע יודען. און מײַל ערטער האָט מען אויך גערעדט וועגען די ארץ-ישראל געשעהענישען.

כוליגאַנישער אָנפֿאַל אויף יודען אין ראש-השנה

(—) אין הויז פֿון רשנאַווסקא 1 האָבען זיך דעם ערשטען טאָג ראש-השנה אויף דערנאָכט אַרײַנגעריסען אַ גרופּע קריסטליכע כוליגאַנעס, וועלכע האָבען מיט אײַזענס און שטעקענס בלוטיג צושלאָגען 3 יודען, דאָרטיגע אײַנוואוינער. די כוליגאַנעס זענען נעלם געוואָרען. צו די פֿערוואונדעטע יודען איז אַרויסגערופֿען געוואָרען אַ דאָקטאָר. פּאָליציי האָט וועגען דעם פֿאַל צונויפֿגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

אויטאָמאָביל אַרגיעס

(§) אויף רוג זגערזשער און קעלבאַך גאָס האָט נעלטען אַ שאָפֿער אויטאָ-פֿאַהרען אַ קינד. און אַ האָפֿנונגסלאָזען צושטאַנד האָט מען דאָס קינד אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל. דער שאָפֿער איז אַרעסטירט געוואָרען. ווי דאָס קינד הייסט איז דערווײַל נישט בעוואוסט.

מאַגיסטראַט נעמט אַ הלואה בײַ דער לאָדזער עלעקטראָווניע

(מ) אויף דער לעצטער זיצונג פֿון דיער בידזשעט-קאָמיסיע בײַם שטאָט-ראַט איז בעשראָכט געוואָרען די פֿראַגע וועגען דעם, אַז דער לאָדזער מאַגיס-טראַט זאָל נעמען בײַ דער לאָדזער עלעקטראָווניע אַ קורץ-טערמיניגע הלואה פֿון אַנדערטהאַלבען מיליאָן זל. די קאָמיסיע האָט דעם פֿאָרשלאָג אָנגענומען.

עקספּאָרט קיין בולגאַריען

(—) דעם 9. ד. ח. פֿאַהרט אַ״ו ס קיין בולגאַריען אַ דעלעגאַציע פֿון די פּוילישע ווירטשאַפֿטליכע ספֿערען. דער צוועק פֿון דער דעלעגאַציע איז צו בעקענען זיך מיט די עקספּאָרט-מעגליכ-קײַטען פֿון פּוילישע אויסאַרבײַטונגען קיין בולגאַריען. מצד לאָדז נעהמט אָנטײל אין דער דעלעגאַציע ה׳ ע. ר[illegible].

אַכטונג פּריזיער-אַרבײַטער!

הײַנט מאָנטאַג, דעם 7 אָקטאָבער 8 אַ זײַגער אָוענד קומט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון העברווערקער-קלוב, פּאָלודניאָווא 4

אַ פֿערזאַמלונג

צו וועלכער אַלע פּריזיער-מײַסטער ווערען געבעטען צו קומען.

די פֿערוואַלטונג.

לאַניוכאַ האָט פֿערשוואַרצט זײַן נאָמען

טענה׳ט דעם מערדער׳ס ברודער

(—) אין דער שטאָטישער סטאַראָסטווע איז אײַנגעפֿלאָסען אַ בקשה פֿון אויגעניוש לאַניוכאַ, דעם ברודער פֿון גרויזאַמען יונגען מערדער; אויגעניוש לאַניוכאַ בעט צו ענדערען זײַן פֿאַמיליען נאָמען, ווײַל דער נאָמען, וואָס עס טראָגט זײַן ברודער, איז פֿאַר איהם אַ שאַנדפֿלעק.

מען גלויבט אָבער, אַז די בקשה וועט בערוקזיכטיגט ווערען.

73,230 אַרבײַטער בעשעפֿטיגט אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(:) לויט אַ סטאַטיסטיק זענען אין דער פֿאַרגאַנגענער וואָך געווען בעשעפֿטיגט אין 60 פֿון די גרעסטע לאָדזער טעקסטיל-פֿאַבריקען 73,230 אַרבײַטער, ד. ה. מיט 75 אַרבײַטער מעהר ווי אין דער פֿאָרלעצטער וואָך. דאָס רוב פֿון די אַרבײַטער זענען בעשעפֿטיגט צו 5 טעג אין דער וואָך, אַ גרויסער טײל אויך צו גאַנצע וואָכען.

וועקסעל-פּראָטעסטען ווערען ווייניגער

(—) לויט דער בערעכענונג פֿון „באַנק פּאָלסקי" איז די צאָהל וועקסעל פּראָטעסטען אין חודש סעפּטעמבער בעדײַטענד קלענער געוואָרען, אין פֿערגלײַך מיט די פּראָטעסטען אין אויגוסט.

אָפּפֿאָהר פֿון אַ גרופּע חלוצים קיין ארץ-ישראל

הײַנט 11 אָוונט פֿאָהרט אָפּ פֿון אונזער שטאָט קיין א"י אַ גרופּע חלוצים מיטגלידער פֿון „החלוץ המרכזי", וועלכע האָבען אָרגאַניזירט די הכשרה אין „העלענוב".

פֿון וואַרשאַ וועט די גרופּע אָפּפֿאָהרען צוזאַמען מיט אַנדערע עולים מיט דעם ספּעציעלען צוג, וואָס געהט אָפּ מיטוואָך האַלב 3 נאַכט. קיין קאָנסטאַנצאַ און פֿון דאָרט מיט דער שיף „אַלי-יעזא", וואָס געהט אָפּ פֿרײַטאָג דעם 11 ד. ח.

הײַנט און מאָרגען פֿרוה פֿאָהרען אָפּ פֿון אונזער שטאָט אַ גרעסערע צאָהל חלוצים פֿון אַנדערע אָרגאַניזאַציעס און אויך ס ם עולים פֿון פֿערשידענע קאַטעגאָריעס אויף אַרויספֿאָדערונגען נאָמענט-ליכע סערטיפֿיקאַטען א. א. וו.

אַ שׂרפֿה אין וואָוין-הויז

(§) אויף נאַרוטאָוויטש 72 האָט נעלטען אויסגעבראָכען אַ שרפֿה אין אַ וואָוין-הויז פֿון יאַן לופּיעסקי. די פֿײַער-לעשער האָבען די שרפֿה גיך אײַנגעלאָשען. דאָך איז אָפּגעברענט געוואָרען אַ וואַנד און אַ פּאַרלאָגע. די סבה פֿון דער שׂרפֿה איז געווען דער פֿעהלערהאַפֿטער אויוועז. דער שאָדען איז נאָך נישט בערעכענט.

2 יעהריג קינד אַראָפּגעפֿאַלען פֿון 1 שטאָק

(§) אויף פּעליקס גאָס 24 איז נעלטען אַראָפּגעפֿאַלען פֿון ערשטען שטאָק דער 2-יעהריגער זיגמונט זאַוואַדזקי. דאָס קינד האָט זיך געוואָלט אַרויספּוגען דורכ׳ן פֿענסטער נאָכ׳ן שפּילצײַג, וואָס איז איהם אַראָפּגעפֿאַלען און זײַענדיג אָהן השגחה איז עס אַלײן אַראָפּגעפֿאַלען און שווער פֿערוואונדעט געוואָרען. פּאָגאָטאָוויע האָט דעם געלימענעם קינד ערטײלט הילף. פּאָליציי האָט די עלטערן צוגעצויגען צו פֿעראַנטוואָרט-ליכקײַט.

פּרײַזען פֿון קויהלען

(מ) די ספּעציעלע געשאַפֿענע קויהלען-קאָמיסיע בײַם מאַגיסטראַט האָט בעשטימט די פּרײַזען פֿון קויהלען, אָפּ-הענגיג פֿון דער קוואַליטעט קויהלען, וואָס ווערען פֿערקויפֿט. און אײַנצעל-פֿערקויף דאַרפֿען הונדערט קילאָ קויהלען קאָסטען 6,50 זל. און 6,40 זל.

„לאָדזער טאַגעבלאַט" אין טאָמאַשאָוו

דאָס „לאָדזער טאַגעבלאַט" האָט גע-עפֿענט אַן אָפּטײלונג אין טאָמאַשאָוו. די אָפּטײלונג געפֿינט זיך פּלאַץ קאָשטשושקי אין דער פּרעסע-ביוראָ „איענציאַ".

„קריעה"

— אָדער —

3 מאָל ◄◄◄◄ חתונה געהאַט

דער גרעסטער רעוועלאַציאָנס-פֿילם פֿון יודישען לעבען לויט׳ן בעוואוס-טען ווערק פֿון דער בעוואוסטער

—— אַננאַ ניכאָלס ——

געשפּילט איז געווען אין ניו-יאָרקער דראַמאַ-טעאַטער.

„קריעה" דער פֿילם האָט ערשיטערט דעם גאַנצען יודענטום אין אַמעריקאַ.

„קריעה" עס וועט נישט זײַן קײן יוד, וועלכער וועט דעם פֿילם נישט זעהן.

„קריעה" דער פֿילם ווערט דעמאָנסטרירט קירצליך אין קינאָ

???

שרעקליכער טעות פֿון אַ דורשטיגען קרעמער אויף פּאַבּ... צ שאַסעי

געמיינט „סינאַלקאַ" און געטרונקען אַמאָניאַק

דער געוועזענער - אײַנגעטומער וולאַדיסלאַוו קלוס 53 יאָהר אַלט פֿון פּאַביאַניצער גאַס 63 איז נעלטען אַהײמגע-קומען פֿון גאַס זעהר דורשטיג. ער איז אַרײַן אין געוועלב און געוואָלט כאַפּען אַ פֿלעשעל סינאַלקאַ זיך צו שטילען דעם דורשט. היות אין געוועלב איז גע-ווען פֿינסטער, האָט ער אַ כאַפּ געטאָן אַ פֿלעשעל אַמאָניאַק און זיך פֿערברענט דאָס מויל מיט׳ן האַלז. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטײלט הילף.

קופּאָן № 69

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פֿונ׳ם דאָזיגען קופּאָן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ׳ן יורי-קאָנסול פֿון אונזער רעדאַקציע.

גילטיג הײַנט מאָנטאַג, דעם 7 אָקטאָבער פֿון 8—9 אָוו.

ס׳איז איבריג צו קומען קיין לאָדז.

מיר ערלעדיגען אַלע ענינים אין די געריכטען און אין אַלע מלוכה׳שע, קאָמונאַלע און פּריוואַטע אינסטיטוציעס אין לאָדז, וואַרשאַ, אין גאַנץ פּוילען און אין אויסלאַנד.

אינטערווענציעס, פּערטרעטונגען, בעראַטונגען אינפֿאָרמאַציעס, פֿערמיטלונגען אין אַלערליי ענינים וועקסעל-אינקאַסאָ, קלויזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויסקונפֿטען און בעאָבאַכטונגען.

ביוראָ „אַרגוס", לאָדז, זאַבאַדניאַ 36

מיר זוכען קאָרעספּאָנדענטען און מיטאַרבײַטער
:—:—: אין אַלע שטעט און שטעטלעך. :—:—:

18-יעהריג יודיש מיידעל אָפּגע-ראַטעוועט געוואָרען פֿון שאַנד

מהוירן, (טעל.)

די פּאָליציי אין מהוירן האָט אַרעס-טירט אַ סוחר פֿון לעבעדיגע סחורה, אַ געוויסען מרדכי בורקענפֿעלד פֿון פּיאָנט-קע, לענטשיצער פּאָוויאַט, בעת ער האָט געוואָלט איבערפֿיהרען קיין דאַנציג אַ 18 יעהריגע יודיש מעדעל, אַ געוויסע מינדעל שרה פּיענאַ. בעת דער רעוויזיע האָט מען בײַ בורקענפֿעלד׳ן געפֿינען אַ גרעסערע צאָהל פֿאָטאָגראַפֿיעס פֿון שעהנע מעדלעך און אײַניגע פֿאַלשע פּע-סער אויפֿ׳ן נאָמען פֿון זײַנע מכלומר-שטע „ווײַבער".

דער אויסוואורף איז אײַנגעזעצט געוואָרען אין דער טהוירנער תּפֿיסה. (וו)

קופּאָן

יעדער, וואָס וועט ברענגען דעם קו-פּאָן אין דער אַדמיניסטראַציע פֿון „לאָדזער טאַגעבלאַט" וועט בעקומען „די יודישע געשיכטע" פֿון פּראָפֿ. גרעץ

אין 7 גרויסע בענדער, 121 דרוק-בויגען, בערך 2000 זײַטען פֿאַר דעם זעהר ביליגען פּרײַז פֿון נאָר 14 זלאָטיס

די אָפּאָזיציע גרייט זיך צו אַטאַקירן דעם שטאָט-ראַט

(פּ) די דאָנערשטאָג׳דיגע זיצונג פֿון שטאָט-ראַט זעגען צו זײַן זעהר אינטערעסאַנט צוליב דעם, וואָס די אָפּאָזיציע קלײַבט זיך אַרײַנצוטראָגען אַ גאַנצע רײַהע אינטערפּעלאַציעס. אַזוי זאָל בעטראַכט ווערען די פֿראַגע וועגען דער הלואה אין דער עלעקטראָווניע און פּער-סאָנאַלע ענינים פֿון מאַגיסטראַט. אויסער דעם וועלען בעהאַנדעלט ווערען די פֿראַגען וועגען פֿערגרעסערען די סעזאָן-אַרבײַטער און וועגען פֿערזאָרגען די אַרבײַטער מיט קויהלען אויפֿ׳ן ווינטער.

דער מאַגיסטראַט וועט אויך אויפֿגעפֿאָדערט ווערען אָנצונעהמען שריט געגען די אָפּטע טראַמוואַי-אונגליקען אין אונזער שטאָט.

לעבענס-מיטעל און פֿרוכטען

מוזען געהאַלטען ווערען אונטער אַ גלעזערנער צודעק

(§) די וואָיעוואָדזטווא האָט נעלטען בעקומען אַ צירקולאַר פֿון אינערן-מיניסטעריום און וועלכען עס ווערט אָנגעוויזען, אַז צוליב דער פֿערשפּרײַטונג פֿון די בויך-טיפֿוס עפּידעמיע, דאַרפֿען אַלע לעבענס-מיטעל אַרטיקלען, וואָס ווערען פֿערקויפֿט אויף פֿרײַע פּלעצער און טערגער געהאַלטען ווערען אונטער אַ גלעזערנעם צודעק. פֿרוכטען מוזען געהאַלטען ווערען הינטער אַ צודעק פֿון מושלין. פֿאַר נישט אָפּהיטען די פֿער-אָרדנונג דראָהט אַ שטראָף ביז 1000 זל. אָדער 3 חדשים תּפֿיסה.

פֿערברעכערישע מוטער

(וו) אין דאָרף נאָוואָסאָלנאַ הינטער לאָדז איז נעלטען אַרעסטירט געוואָרען אַ פֿרײַלײַן-מוטער מיט׳ן נאָמען רעשקאַ קובנאַ, וואָס האָט ערמאָרדעט איהר אונגליקליכ נײַ-געבוירענע קינד.

דאָס ערמאָרדעטע קינד מיט אַ צו-שפּאָלטענע שעדעל האָט אַ פּויער געפֿונען אין וואַלד פֿערדעקט מיט בלעטער פֿון בײַמער. די פֿערברעכערישע מוטער איז אַרעסטירט געוואָרען.

טשיקאווע מעשה'לעך, אנעקדאטן וועגן לואי מארשאל

(ענדע פון זייט 8)

ארבעט וועל איך געפינען. אלזא, איך גײ, און ווען עס וועט דא אנקומען פאר מיר, לײג אוועק אויפ'ן טיש, און לאז עס ליגען".

דזשראזש סאם יאן לאכמאן, אן'אלטער פרײנד פון דעם פערשטארבענעם, ווײזט אן אויף דעם טשיקאווען פאקט, אז כאטש לואי מארשאל איז געווען רײך, האט ער קײנמאל נישט געהאט זײן אײגענעם אויטאמאביל. „ער האט געהאסט אויטאמאביל'ס און זײן ספארטישער פערגעניגען איז געווען צו גײן צופוס. ער האט געקאנט גײן פיל מעהר ווי וועלכער יונגערמאן און ער פלעגט גאנץ אפט מגײן צופוס פון זײן קאנטאר אויף בראדוױי צו זײן הײם אויף דער 72-טער סטריט. און זײן זומער הײם, און סאראנאק לײק, פלעגט ער שפאצירען 15 מײל א טאג, און דאס האט ער געטון ביז די לעצטע טעג פון זײן לעבען".

וואס עס איז אפשר קײנעם נישט בעקאנט איז, אז לואי מארשאל איז געווען א גרויסער ליבהאבער פון פאעזיע און ער פלעגט פון צײט צו צײט אלײן זיך פערנעהמען מיט פערזען-שרײבערײ, כאטש ער האט זיך קײנמאל דערמיט נישט גערוהמט. די וואס פלעגען בעזוכען מיט 15—20 יאהר צוריק דעם דײטשען רעסטאראן אויף בוועער סטריט, וואס פלעגט זײן א בית-ועד פאר ניו-יארקער אדוואקאטען און דער מיטאג-שעה, געדענקען נאך ווי מארשאל פלעגט ארײנקומען אהין, ארויסנעהמען פאפיר און אויסארבײטען עטליכע פערזען וועגען א ווילצטינער געשעהעניש פון מאמענט. אויך בײם אנגעווארפענעם טיש און זײן קאנטאר, פלעגט ער, און די מארגען-שעה'ן, זיצען און שרײבען פאעזיע.

מארשאל'ס פאעזיע איז געווען פון א זעהר ערנסטען סארט. זאגען זײנע פרײנד, און זײ ווײזען אן אלס בײשפיל אויף דער פאעמע וואס ער האט געווידמעט דעם אלטען בית-עולם.

מארשאל איז געווען א גרויסער ליבהאבער פון הומאר און און פיל שווערע מאמענטען פלעגט ער זיך אלײן בעגרעצען מיט א הומאריסטישען אײנפאל. און ווען עס איז אויהם געלונגען האט ער נײ-שטראהלט פון שמחה ווי א קינד. עס ווערט וועגען איהם דערצעהלט אזא עפי-זאד:

אין בוועער סטריט-רעסטאראן זענען זיך צוזאמענגעקומען א גרופע גרויסע אדוואקאטען צו דיסקוטירען א געוויסען שווערען ענין, וואס זײ האבען געהאט אין געריכט, און וואס איז אין יענער צײט געווען די סענסאציע פון טאג. עס איז געווען א הײסער טאג און די אופ-רעגונג צווישען די אדוואקאטען איז געווען זעהר גרויס. עס האט אויסגעזעהן, אז עס וועט קײנמאל נישט קומען צו קײן אויסגלײך. פלוצים איז אויפגעשטאנען לואי מארשאל, געגעבען א קלאפ אין טיש אײן און אויסגעשריגען.

„דזשענטעלמען, וועט איהר האבען דאגעגען אויב איך וועל ארונטערנעהמען מײן קאלנער?"...

די שטרײטען און קריגערײען און אלע וויכטיגע פראגען האבען גלײך אויפ-געהערט און אלע אדוואקאטען האבען זיך גענומען צוהערען צו מארשאל'ן.

און מר. מארשאל האט דאן געזאגט:

„און איצט, אז איך האב אײער אויפ-מערקזאמקײט, דזשענטעלמען, קאן איך שוין טראגען דעם קאלנער. איך שלאג אבער פאר, אז אלע זאלען מיר א-ינ-מערנעהמען אונזערע נײסטיגע קעלנער און זיך נעהמען צו בעטראכטען די זאך רוהיג — אין ליכט, נישט אין היץ".

א רבי פון 5 ווייבער

פאהרט איצט ארום אויף דער גאליציאנער פראווינץ קלויבען געלד. — אנאנטורים מיט אײגענע קינדער

אין קראקא איז בעקאנט מיט זײנע מעשים. דער רבי מ.וו. דער אזוי-גערופע-נער לאדזער רבי, פראווועט חסידות, טײלט שירײם, איז שוין צום 5. מאל א אלמן, האט דערזבער און דער גאנצער וועלט קרובים, און ער נוצט דאס אויס צום ארומפאהר נעמען געלד.

דאס ערשטע מאל האט ער חתונה געהאט פון מיען, דאס צווײטע מאל פון לאדז צוליב וועלכען ער ווערט גערופען „לאדזער רבי", דאס 3-טע מאל פון טומשין. מיט יענער פרוי געהאט 4 קינדער (אײן זוהן איז בײ די אינצטיגע גע-שעהענישען אין ארץ-ישראל פערוואונ-דעט געווארען) נאך 10 יאהר איז דאס ווײב פון איהם אנטלאפען צו איהרע על-טערען קײן טעלעגראמאן (דײטשלאנד), וועלכע האבען בײ איהם אויסגעפועל'ט א גט, נאך א פאר יאהר שטעהט דער רבי דאס 4-טע מאל אונטער דער חופה מיט זײן דריטע ווײב, וועלכע אנטלויפט אויך פון איהם, אבער באלד נאכדעם שטארבט זי.

פארינען גענומען און די גרויסע פרעסט. בעקומט ער א טעלעגראם פון סטאניסלאוו, אז זײן מוטער איז געפאהר-ליך קראנק, ער זאל שוין קומען צו פאה-רען. ער פאהרט און טרעפט די מוטער בײ גסיסה, און דא רעדט מען איהם א שידוך מיט דעם ראזשניאטאווער רב'ס טאכטער, א מײדעל פון 48 יאהר מיט א גרויסער ירושה, דאנערשטאג אונמי-טען דערגסיסה פאהרט ער קײן ראזש-ניאטאוו, ווערט א חתן בלײבט איבער שבת בײ דער כלה, און ווען ער קומט זונטאג צוריק, איז שוין פרײטאג געווען די לויה פון זײן מוטער.

אין מיטען דער שבעה ווערט דער רבי פערשוואונדען, די משפחה, שעה-מענדיג זיך, האט אונטערגעשטעלט א טעלעגראם, אז דער רבי האט פלוצלינג געמוזט אוועק פאהרען קײן קראקא און עס געוויזען די חסידים, אבער פארנאכט קומט דער רבי צו פאהרען און ס'ווײזט זיך ארויס, אז ער איז געווען בײ די פלח א פאר טעג שפעטער, האט ער חתונה, און אין דריי וואכען ארום שטארבט דאס 5-טע ווײב, וועלכע האט דאס פערמעגען פערשריבען פאר צדקה-חברה פון דער ראזשניאטאווער קהלה, דער רבי פראצעסירט זיך מיט דער קהלה און פער-לירט דעם פראצעס.

איצט פאהרט ער ווײטער איבער די גאליציאנער שטעדט און שטעדטלעך, פרא-ווערט חסידות, טײלט לײבצודעקלעך פיהרט א טיש, מען לאזט שירײם און ער נעמט פריונים.

משה פלאטט.

מאהאטמא גאנדי, דער משיח פון 300 מיליאן הינדוסען

(ענדע פון זייט 3)

לילען געבוט.

די גרונד-לאזונגען פון אינדישען „משיח" גאנדי איז געווען דאס „דו-ע-האפטע אויסהאלטען", אויסמײדען גע-וואלד-אקטען; די ענגלישע טיראניי האט געזאלט בעקעמפט ווערען מיט מאראלי-שע כוחות, א חוץ מזה האט מאהאטמא גאנדי פראפאגירט דעם געדאנק וועגען אויסמײדען, וועלכע עס איז מיטארבײט פון די אינדוסען מיט די ענגלענדער אויפ'ן ווירטשאפטליכען און פאליטישען געביט. גלויבענדיג הײליג אין דעם נצחון פון גײסט, האט מאהאטמא גאנדי גע-שטרעבט אײנצואומפען זײן דאזיגען גלויבען אין די הערצער פון אלע זײנע מיטברידער.

ער האט געוואלט א בלוט-לאזע מל-חמה, געשטיצט אויף רײן-גײסטיגע פרינ-ציפען. ענגלאנד, וועלכע האט מתחילת נישט געלײגט קײן גרויס געוויכט אויף דער נײער פרײהײטס-בעוועגונג בײ די הינדוסען, האט אבער מיט דער צײט אנגעהויבען צו שפירען און צו פער-שטעהן, אז דער גײסטיגער כח איז א סך שטארקער ווי די מאכט פון זעלנער און געוועהר. אין 1922 איז גאנדי ארעס-טירט געווארען דורך ענגלאנד, און ער איז פער'משפט געווארען אויף 6 יאהר תפיסה. נאר שוין אין 1924, ד. ה. נאך צוויי יאהר זיצען איז גאנדי בעפרײט געווארען, ווײל די ענגלישע רעגירונג האט זיך דערשראקען פאר די מאראלי-שע כחות פון אינדישען פאלק, און זײן בלינדען גלויבען אין'ם נביא גאנדי.

זײטמער האט גאנדי געפיהרט א קאמף פאר די זעלבסטשטענדיגקײטס-רעכט פון די אינדיסען און זײער פאליטישער גורל — ער האט געקעמפט פאר די רעכט פון די נאציאנאלער ענטוויקלונג. אויף גאנ-דו'ס רוף האבען טויזענדע אינגענייש קינדער פערלאזט די ענגלישע שולען און זענען אריינגעטרעטען לערנען אין אינ-דישע בילדונגס-אנשטאלטען. עס האבען נישט געהאלפען די שארפסטע מיטלען, וואס זענען דאן אנגעווענדעט געווארען מצד די ענגלישע מאכט-האבער — גע-דערער פון די אינדישע בירגער האט בעסער געוואלט ווערען א מערטירער פון זײן נאציאנאלער אידעע. אויף אזא אופן האט גאנדי אויפגעוועקט צום פרײ-הײטס-קאמף דאס גאנצע אינדישע פאלק עס צוגעגרײט צו אן'אײגען קולטורעל און פאליטיש לעבען. עס איז דעריבער נישט קײן חידוש, וואס אין זײן פאטער-לאנד ווערט גאנדי בעטראכט פאר'ן אמת'דיגען משיח. אין עטליכע וואכען ארום וועט גאנדי בעשטימט ווערען אלס פארזיצער פון אינדישען נאציאנאלען קאנגרעס.

מאהאטמא גאנדי, וועלכער האט לויט די ווערטער פון גרויסען פראנצויזישען שריפטשטעלער ראמען ראלאן אויפגע-וועקט צום לעבען 300 מיליאן אינדוסען האט אויפגעטרײסעלט די ענגלישע עפענט-ליכע מײנונג און האט ארגאניזירט די ווילכטיגסטע בעוועגונג און דער געשיכטע פון דער וועלט-פאליטיק — אט דער גאנדי איז און טאג-טעגליכען לעבען א שטילער, בעשײדענער מענש, א בורח מין הכבוד. ער לעבט ווי אן'ארימאן צווישען ארימעלײט, וועלכער פערלאנגט גארנישט פאר זיך. גאנדי איז איצט אלט געווארען 70 יאהר, און דאס איז א נאציאנאלער יום-טוב און אינדיען.

קינא
ZACHETA
דער זאל איז גוט ווענטילירט.

היינט און טעגליך!
◀ גרויסע דראמא ▶
— אין די —
הויפט-ראלען:
„דעם צאר'ס אדיוטאנט"
איוואן מאזשוכין, קארמען באני
קאנצערטען פון דער פירמע „מארקאני".
קירצליך: דאס געהיימניס פון דער אלטער אפשטאמונג.
אכטונג: אין די וואכן-טעג אנהויב פון 8 זייגער 4 יעדען שבת, זונטאג און חגאות פון 12 8 זייגער פאר'ן אנהויב און בעת די הפסקות ווערט געגעבען גיגאנטאפאנישע

„RAGO"
פאבריק פון אויטאמאביל-טײלען
לאדז, סלאוויאנסקא 11
ארבײט אויס
„לאפעס" גופעלער, אנדרעהער פערשידענע שפרינג-פעדערען
און אנדערע פערשידענע טײלען צו פאבריקס-פרײזען

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.
פון דינסטאג, דעם 1-טען אקטאבער ביז מאנטאג, דעם 7-טען אקטאבער.
די געטליכע פרוי
מעכטיגע ליבעס-דראמע.
הויפט-ראל: גרעטא גארבא

ביליג
אתרוגים
מובחרים, לולבים והדסים
פון דער ערשטער קוועלע. צו בעקומען נאר בײ דער פירמע
„ORIENT" וושכאדניא 60 בײ ר. סוכאוואלסקי.

אכטונג ג' פרויען!
דער נײ-ערעפענטער פוטער-סקלאד און דאמען-קאנפעקציע
Rapuch i Micenmacher
לאדז, פיעטריקאווער 24, טעל. 69-77
אמפעהלט דער ג' קונדשאפט די נײעסטע מאדעלען: מענטעל, דאמען און מענער פוטער ווי אויך א גרויסען אויסוואהל פון סעזאן-נײהײטען און פעלעכלעך און בלאמען
אכטונג! ערשטקלאסיגע אויספיהרונג, צוגענגליכע פרײזען, גינסטיגע בעדינגונגען

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהײטען און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגיע און נערווען-קראנקהײטען.
קווארץ לאמפ-עלעקטרישער הײל-קאבינעט-קאסמעטיק
טעגליך פון 8 א זײגער ביז 9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג
בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זלאטעס

ברוך אתה בבאך
וברוך אתה בצאתך
אלע קליענטען וואס קומען ערלעדיגן סאנדאווע און אנדערע ענינים אין רעכטסקאנסולענטען-ביורא צו ה' מאנעלא, פיעטריקאווער 17, אויך די וואס וועלען קומען אויך גוטע פרײנד און בעקאנטע ווינש איך א גמר חתימה טובה.
י. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פיעטריקאווער 17, טעל. 48-79.

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek, Tel. 18-26.
Od dn. 1-go.X. do 7-go.X. 1929 r.
dla dorosłych:
CZŁOWIEK SMIECHU
Według powieści WIKTORA HUGO
W rolach głównych:
Mary PHILBIN, Conrad WEIDT
Dla młodzieży:
„CUDA BRAZYLJI"

אלע סוחרים מוזען וויסען,
אז דאס בעסטע מיטעל געגען באנקראטען און פראטעסטירטע וועקסלען, איז צו ווענ-דען זיך אין די בערימטע ביורא סאנדאווע
„ווערידאס" פיעטר. 31
אין הויף
טעל. 27-53. וואו אלע חובות ענינים פון פרא-טעסטירטע וועקסלען ווערען שטרענג בעהאנ-דעלט און פון דער ביורא געזיכערט און גא-ראנטירט. דאס ביורא שיקט ארויס אײגענע מענשען אויף דער פראווינץ אין גאנץ פוילען. דאס ביורא ערלעדיגט אויך אלער ארט בית שריפטען אין אלע רעגירונגס-אינסטיטוציעס.
בעמ.: מיר נעמען אן זאכען אויף אײגענע קאסטען.

8 kl. Gimnazjum Żeńskie
i ZAKŁAD FREBLOWSKI (Świat dziecięcy)
KLARY WOLFSONOWEJ
Pomorska 18, w ogrodzie placu Grinszpana
1) מעלדעט, אז ס'ווערען נאך אנגענומען שילערינס אין אלע קלאסען מיט לעקציאן-סיסטעם
2) אין דער מאדערנער פרעבעל-שולע ווערען אנגענומען קינדער פון 4 ביז 7 יאהר
3) די קאנצעלאריע איז טעטיג טעגליך פון 9—1 און פון 4—7.
4:61

יודישער בירגער!
האסטו שוין ערפילט דיין פליכט לגבי דיינע ברידער אין ארץ-ישראל?

2 לאקאלען צו פערמיטען
א לאקאל פון צוויי פענסטער און א לאקאל פון 4 פענסטער 2 אײנגענג אויף פיעטריקאווער רוג דזיעלנא צו פערמיטען. צו ערפאהרען טעל. 4732 אדער אפערטען 35 W, J.

צו פערדינגען
אײן דירה מיט 1 פענסטער אין בעסטען צענטער פון שטאט. זיך צו ערקונדיגען בײ גליצענשטײן נאוואמיעסקא 6. 4662

טליתים-פאבריק
אויסארבײטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זײ-דענע טליתים פמו טערקישע, יאראסלאווער און קאלאמעער, ווי אויך אויסלענדישע, טליתים-קטנים הורט און דעטײל, מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל בײ
א. ה. ציטרינאווסקי
קאמיעננא 1, אין 2-טען טויער, פארטער.
נעמ.: ס'ווערן אויך אנגענומען אלע טליתים צו וואשן

וויכטיג פאר דאמען!
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער-ארבײטע איך אויף גענצליך נײ. געדענקט די אדרעס:
פאר נאר 2.50 זל.
גרויסע אויסוואהל
23 זאווארזקא 23
אין הויף. 2-טען אײנגאנג, לינקס פארטער.
בעמערק.: נײ היטען די לעצטע נײהײטען אין פערנער 50 פראצ. ביליגער אויספערטיגונג ווי איבעראל.
„TOLA"

רעטשניצע
17 זגיערסקא 17, טעל. 16-33
אלערלײ קראנקהײטען ווערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטישע דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אווענד.—מאסאזש, עלעקטריזאציע, פאקען-שלעפען, קינסטליכע מיגרזאצ-ין-פעסטרעלוגען אימפינגען געגען שקאר לאטינע.

שענע האנד-שטיקערײ = ארבײטס אויף

אבאנאמענטס-פרײז: פאר 1 חודש אין לאדז 5 זל., אין פראווינץ און אויסלאנד... גרײן—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר.
אנאנסען-פרײז: פאר 1 מילימעטער-שורה פארן טעקסט 10 גראשען, ... פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טײערער, אויסער דער שטאט—ביז 50% טײערער. ...
Redaktor-wydawca B. Hamburski
Tłocznia I. E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 13.